

Nr 366.

Av herr **Heiding**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 38,
med förslag till lag om delning av jord å landet m. m.

I Kungl. Maj:ts förslag till lag om delning av jord å landet har intagits bestämmelser rörande ny delning av förut laga skiftad eller därmed i skifteshänseende likställd jord. Att på sina håll ett verkligt behov av nya ägoregleringar otvivelaktigt förefinnes framhålles också i den kungl. propositionen, och bestämmelser om nya skiften å skiftad jord ha också medtagits i samtliga de förslag till ändrad skifteslagstiftning, som förelegat, sedan frågan om revision av skiftesstadgan blev aktuell. Meningarna synas endast ha varit delade i fråga om villkoren härför.

Därvid tillåter jag mig påpeka vad lagrådet å sid. 336 i den kungl. propositionen uttalat: »Huvudvikten ligger å den prövning, som, även i det fall att samtliga delägare äro eniga om det nya skiftets företagande, skall äga rum till utredning, huruvida skiftet är ändamålsenligt och för delägarna i allmänhet kommer att medföra fördelar, som väsentligen överväga kostnader och olägenheter».

I fråga om sättet för verkställande av denna prövning har jag emellertid ej kunnat undgå att finna, att en viss olägenhet vidlåder de bestämmelser härom som återfinnas i lagförslaget. Förrättningsmännen skola nämligen först meddela utlåtande, huruvida tillstånd till det sökta skiftet lämnas av dem eller ej. Detta skall visserligen underställas ägodelningsrättens prövning, men jag befarar, att en viss ovilja och animositet gentemot förrättningsmännen ändock kommer att göra sig gällande bland de delägare, som ej önska skifte. Måhända kommer då bl. a. det påståendet fram, att förrättningsmännen vilja ha skifte till stånd för att därigenom erhålla ekonomiska förtjänster. Tillräckliga irritationsmoment bruka i alla fall förekomma vid skiften, varför det är önskvärt att undanröjda sådana i största möjliga utsträckning.

Det torde därför kunna ifrågasättas, huruvida icke prövningen av hithörande frågor borde upptagas av ägodelningsrätten direkt och efter *ansökan* av delägare i stället för efter underställning. Behandlingen och gången av undersökningen måste då bliva en annan än den som föreslagits i den kungl. propositionen, men jag förmodar, att några oöverkomliga hinder av lagteknisk natur ej torde möta för en ändring. Då man kan anse, att spörsmålet om omskifte mera är en omdömesfråga än en sådan av juridisk eller teknisk natur, så borde prövningen verkställas av ägodelningsrätten vid sammanträde å platsen, d. v. s. i skifteslaget. De sökande delägarna borde redan vid ansökan ha fogat de skäl och fram-

lagt den utredning, som de ansett erforderlig. I den mån denna utredning behövt kompletteras kunde ägodelningsdomaren påminna därom eller låta genom överlantmätaren införskaffa sådan. Vid sammanträdet finnes givetvis tillfälle för såväl delägarna att framföra sina åsikter som också för rätten att bilda sig ett omdöme i saken, grundat på förhållandena i skifteslaget. Men för att rätten skall kunna fylla sin uppgift på ett tillfredsställande sätt, måste den vid dessa tillfällen utökas med överlantmätaren i länet för att därigenom äga tillgång till den tekniska fackkunskap, som denne representerar. En utökning vid dessa tillfällen även av nämndemännens antal i ägodelningsrätten kan ju möjligen diskuteras, men har givetvis den olägenheten med sig, att kostnaderna ökas. Nämndemännen komma ändock att utgöra majoritet.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört, får jag därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i förslaget till lag om delning av jord 4: de och 21: a kapitlen och andra därmed sammanhängande paragrafer, att tillstånd till delning av sådant skifteslag, varom i 1 kap. 11 par. sägs, ävensom bestämmande av sådant skifteslags omfång meddelas av ägodelningsrätten efter ansökan, och att i ägodelningsrätten vid behandling av dessa frågor även vederbörande överlantmätare tjänstgör som ledamot, och

att vederbörande utskott måtte undersöka vilka ändringar i propositionen för ovannämnda ändamål erfordras samt utforma erforderlig lagtext.

Stockholm den 19 februari 1926.

Arthur Heiding.
